

Paul Theodor Carpow

**Regis Regum Dei. Ter. Optimi. Maxvmi Gratia Serenissimi. Principis. Atqve.
Domini Domini Caroli. Leopoldi Dvcis. Megapolitani. Regnantis ... Natalem ...
tertia. abhinc. die. quæ. erit. Novembr. XXVI. vice. sexagesima. illucescentem
auspicato & precibus. piis. Orationeque. solemni ... De Lingva Heneta
Ejvsdemqve Havd. Negligendis. In. Megapoli. Reliqviis rite. celebrandum ...**

Rostochii: Typis Joh. Jac. Adleri, [1739]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1794152970>

Druck Freier Zugang

2°

Carl Leopold.

1713 - 1748.

Mkl 2 I

1926 4°

clb

35 Stücke

Mathlog. 8 I.

1926. 40

v 25.

REGIS. REGVM
DEI. TER. OPTIMI. MAXVMI
GRATIA
SERENISSIMI. PRINCIPIS. ATQVE. DOMINI
D O M I N I
CAROLI. LEOPOLDI

DVCIS. MEGAPOLITANI. REGNANTIS
PERVETVSTAE. ATQVE. INCLYTAE. GENTIS
HENETAE

P R I N C I P I S
VT. ET. SVERINI. AC. RACEBV RGI
COMITIS. ITEM. SVERINENSIS
ROSTOCHJ. ET. STARGARDIAE. TERRARVM. DYNASTAE
ACADEMIAE. AD. VARNVM. FLORENTISSIMAE
PATRONI. ATQVE. CANCELLARII.
MAGNIFICENTISSIMI
DOMINI. NOSTRI. VERE. CLEMENTISSIMI

N A T A L E M

FAVSTISSIMVM. EXOPTATISSIMVM
tertia. abhinc. die. quæ. erit. Novembr. XXVI.
vice. sexagesima. illucescentem
auspicato

&
precibus. piis. Orationeque. solemni
ad. Titulum. SERENISSIMI

quo
vetustae. gentis. Henetæ
atqve. inclytæ
Princeps. cluit
DE

LINGVA HENETA
EJVSDEMQVE

HAVD. NEGLIGENDIS. IN. MEGAPOLI. RELIQVIIS
rite. celebrandum
publica. autoritate. indicaturus

&
MAGNIFICVM. DN. RECTOREM. VTRIVSQUE. MAGISTRATVS
PROCERES. FACVLT. OO. DN. DOCTORES. PRAENOBILISSIMOS. VERBI
DIVINI. PRAECONES. FIDELISSIMOS. PHILOSOPHIAE. DN. MAG. FVLGIDISSIMOS
JUVENTVTEM. STVDIOSAM. NOBILISSIMAM. VT. ET CVNCTA. MVSIS.
PRINCIPIque. SACRATA. PECTORA
qua. potest. quaque. debet. humanitate
invitaturus. scripsit

PAVLVS. THEODORVS. CARPOVius

LL. Orientis. ut. &. Theol. Catechet. P. D. P. O.
ad. h. a. Rhetor.

ROSTOCHII, Typis JOH. JAC. ADLERI, ACAD. & SEREN. REGN. Typogr.

*Urantur pia thura, focis urantur odores,
Quos tener a terra divite mittit Arabs!*

Um is, qui abdita rerum cunctarum scrutatur atque novit, certissime prævideret, Judæos, gentium omnium florem ipsiusque Dei ter beatissimum peculium καὶ ἡλίας gentium olim vicinarum (*Deuteron. XVII. 18.*) stimulo actos, Regem quoque sibi, spreto Judicium, vel Dei potius, ut ipse conqueritur 1. *Sam. VIII. 7.* regimine, magno nixu efflagitatu fore & deposcitu; illam inquam, insanabilem sub Regis jugo ingemiscendi & inextinguibilem gentis suæ pruriginem cum prævideret Numen sapientissimum, saluberrimis, ut est fons bonitatis omnis inexhaustus, legibus novum illud regimen clementissime sive restrinxit sive præmunivit, quibus, quantum pote, in hoc etiam gentis statu, in hac quoque vicissitudine rerum, salutem gentis ipsius, quam Regis futuri abunde prospiceretur. Consignatas eas nobis divino illo Pandectarum Sacrarum volumine reliquit MOSES *Deuter. Cap. XVII.*

Subditis itaque maximam reverentiam, maximum severissime injungebat obsequium atque imperabat. Tanti illud fuisse, ut ne mali quidem atque impii regis (quanto itaque minus justus atque pius?) jamjam electi jugum quanquam durissimum excutere, thronoque deturbare eum licuerit, tribus argumentis in medium prolatis, cum in quæstionem res coram Rege devenisset, probatum ivit Clariss. (quem *Illustrissimum*, quod e stirpe regia Davidis prognatus feratur, HUGO GROTIUS dixit). Rabbi DON ISAAC. ABARBANEL, *Regiæ Majestatis Lusitan. Consiliarius*. Percenset illa argumenta ipse in *Perusch al hattorah*, f. 296. sqv.: (edit. Hanov. Bashuysen. MDCCX. in folio). quæ & latine nostris hominibus legenda dedit Clar. JOH. BVXTORFIUS in *Dissert. de Statu & Jure Regio*, e nostri *Commentar. excerpta suisque Dissert. Philologico-Theolog. annexa p. 444. sqv.*

Quid

Quid subditorum Hebraicorum præcipui fuerit officii, paucis jam ut, fieri debebat, explicavimus. Ad Regem Judæorum redeamus. Pietatem huic inprimis, subditorumque ex adverso (quos, quod communi stipite essent prognati, *Fratres* Scriptura dicit) curam & amorem Rex Regum, Legislator ille omnium supremus serio inculcabat. Quem ut eo facilius finem obtineret Numen longe sapientissimum, medium omnium aptissimum clementer suppeditavit. Sanxit inquam, & lege severissima sancivit idem ut Sacram illam Scripturam, divinam illam vocabulis hebraicis conceptam sapientiam, intellectus æque ac voluntatis clarissimam directricem, jugiter meditaretur, suaque, quod mireris, Rex transcriberet sibi manu, quo inter scribendum in animum imprimeret, mentique divinos imprimeret characteres nunquam eluibiles, ut præclare loquitur eloquentiæ græcæ laurea insignis ille Judæus, quem PHILONEM vulgo dicunt. Scilicet ut idem prolixius explicat fol. 559. p. 1. D. Opp. edit. Colonienf. c. v. SIGISMVNDI GELENJ, *legendibus elaborantur sententiæ, quia lectio moras non patitur; τὸ δὲ γράφοντι κατὰ χρόνον qui autem scribit per otium, imprimit & infigit menti singula fideliter, non in transcurso animadversa, sed cunctanter, non prius cogitatione transeunte ad sequentia, quam probe pensitatis, quæ præcesserant.* Neque incognita est res artis mnemonicæ Scriptoribus, qui, quæ facilius & tenacius memoriæ imprimere volumus, scribenda cum attentione esse jubent; simul inscribi menti, quæ inscribimus chartæ, rectissime censentes. Non vero unicum, ut reliquis quidem Israëlitis, Regi sufficebat Legis exemplar, sed gemino ad minimum ex lege receptisque moribus instructus esse debebat; uno, quod inter pretiosissimam Regis cimelia sive in Archivis reponeretur, altero autographo, quod quotidiano usu detereret, quodque indivulsus fere Regis existeret comes. De hoc accipienda esse Hebræorum Doctores, quos Rabbinos vulgo dicimus, docent, quæ leguntur in *Corpore Juris Hebraici*, Tit. *Sanhedrin*, i. e. de Synedriis, Cap. II. T. 4. *Vchothebb lo Sepher - tora lischmo; joze lmilchama, moziab immo; nichnas, machnisub immo; joschebb baddin, bi immo; mesabli, bi Knegdo, schenneemar; veba, tha immo, vkara bo col jme chajav!* i. e. Porro Legis exemplar in proprios suos usus describere Rex tenetur. Illud a Rege in prælium egrediente secum fertur, redit cum revertente; in Tribunali est ad manus, & præsto accumbenti (mensæ) qv. dr. Deuter. XVII. *Adsit illi Lex, legatque in exemplari illo per omnes vitæ suæ dies!* Ad quæ Talmudis verba Doctiss. R. OBADIAS de BARTENORA commentatur: *vchothebb lo sepher-tora lischmo, chuz misSepher-torah, schechajjabb Kol adam mij Israël lihjoth lo (Sepher-tora), vhu munach bbbeth gnasav; vSepher-tora, scheKothebb lischmo, Kschebu Melech, nichnas vjoze immo tamid.* (reliqua Commentarii verba, mesabb, al haschiilchan, perperam Vir Magnus in nro 83. præcedentibus attexuit, eadem serie ita reddens: - - - - - perpetuo cum ipso egreditur & regreditur NB. repositum supra mensam; est enim mesabb vocab. textus Mischnici, & seorsim acceptum, a Bartenora vero per additum: al haschiilchan ulterius explicatum. Sed hæc Studiosorum commodo ὡς ἐν παραδείῳ!) Vide sis edit MISCHNAE Belg. Amstelod per DAVIDEM & SAM. TEIXERA TARTAS, Ao. vchathabh IO eth Mischne Thora hassoth (quæ sunt verba Legis nostræ: *Scribetque sibi exemplar &c.*) i. e. Ao. O. C. 5446. O. R. 1686. II. Volum. in 4. curatam, f. 96. p. 2.

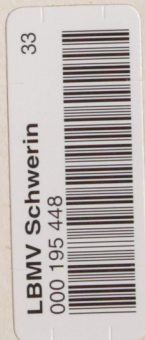
Pietatem jam Regis ejusque medium vidimus, ad finem properamus atque præmium Hic nemo tam hebetis, puto, est ingenii, qui non uberrimos fructus e pietate, Legum divinarum contiua meditatione solertissimaque executione, ad Regem ipsum, Rempubicamque totam redundaturos perspiciat. Lex divina egregium inter reliqua illud annexum habet: P-

*I maan jaarich &c. ut vita longiori gaudeat in regno suo, ipse, posterique ejus in Israe-
le! & Apostolus, ἡ εὐσέβεια, inquit πρὸς πάντα ὀφελιμὸς ἐστίν, ἡ παγγελίαν ἔχουσα
ζωὴς, τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης, ad Timoth. I. C. IV. com-octavo.*

Sed quorsum hæc? Pauca ista *Lectores Humanissimi!* e Jure sacro regum
Judaicorum antiquitateque hebræâ delibandi, istans auspiciatus Mens. Nov,
dies XXVI. occasionem mihi præbuit. Subvivere inquam, illa animum, cum
CELSISSIMUM PRINCIPEM atque DOMINUM, DN. CARO-
LUM LEOPOLDUM, DUCEM REGNANTEM MEGAPO-
LITANUM, PERVETUSTAE GENTIS HENETAE PRINC etc.
etc. AC DEMJAE NOSTRAE PATRONUM ac CANCELLA-
RIUM MAGNIFICENTISSIMUM, DOMINUM NOSTRUM VERE CLE-
MENTISSIMUM, ipsa ille die ante annos hosce LX. mihi, Vobis, patriæ, or-
bi, cœlitus donatum, & adhucdum, quæ Dei est gratia, inter tot tantosque
saevientis temporis atque rerum fluctus, vegetum ac incolumem pio pectore
volverem, gauderem, mirarer. Quid jam vero miri? quando insignem
PRINCIPIS OPTUMI mihi quæ ipsi satis expertam pietatem spectamus,
quæ, ut modo audivimus, ἐπαγγελίαν habet ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης. Nunquam
intermorituram, LECTORES, nominis sibi famam paravit Magnus ille Mec-
leburgensium Dux JOHANNIS THEOLOGI nomine clarus, cum laudan-
do sane et rarissimo exemplo Scripturam Sacram sua manu in suos sibi
usus transcriberet, (C. CALOVJ *Chron.* oder erste ankunfft und herkommen der Herr-
schöge zu Mecklenburg, Leipz. 1600.) imitaturus sic quasi judæorum s. Jsraëuitarum
Reges, vel quod magis est, quæ illi vi legum facere tenebantur, sua sponte
effecturus! Ast non vero minorem SERENISSIMO REGNANTI parit glori-
am atque famam cedro quavis atque marmore dignam, quod arcana MO-
SIS & reliquorum Volumina diurna nocturnaue, ultra fere fidem, verset
manu. Et quid de temperantia, clementia, in bonas literas amore, quid de
reliquis, quæ MAGNUM PRINCIPEM circumfulgent, virtutibus dicam? A-
ge itaque! reverenter amemus PRINCIPEM, qui amat Deum, Sacras literas,
qui pietatem, qui studia, adeoque & nosmet ipsos amat! Instat jam tertia ab-
hinc die, LECTORES, festus atque faustus SERENISSIMI hujus nostri
PRINCIPIS Natalis, ad quem rite more piorum Majorum celebrandum, Rhe-
toris ad h. a. memet Titulo unanimibus PATRUM Academiae CONSCRI-
PTORUM suffragiis, ornatum esse atque auctum, Publico hoc *Programmate* si-
gnifico, utque MAGNIFICUS DN. RECTOR, Magistratus utri-
usque Procures, OO. FF. DDni. DD. Prænobilissimi, verbi
divini ad populum Interpretes Fidelissimi, Philosophiæ Magi-
stri Præclarissimi, DDni Studiosi & genere & ingenio Nobilissi-
mi, reliquaue Studiis atque Principi Sacrata pectore mecum
quem Interpretem suæ in PRINCIPEM pietatis esse voluere, divinam tum
deprædicaturi, tum exoraturi gratiam die dicta, quæ erit Nov. XXVI, in loco
Auditorii Majoris frequentes confluentes, dicentem DE STUDIO LL.
RELIQUAE ERUDITIONIS TUM IMPEDIMENTO, TUM CERTIS-
SIMO ADJUMENTO, speciatim de LINGUA HENETA, EJUSDEM-
QUE HISTORIÆ PATRIÆ STUDIO SIS HAUD NEGLIGENDIS,
JN MEGAPOLI RELIQUIIS benevole audiant, qua possum, observantia
atque humanitate, rogo, precor, moneo atque invito.

*P. P. d. XXIV. Novembris, Anno Salutis
MDCCXXXIX.*

MS (o) 58

id subditorum Hebraicorum præcipui fuerit officii, paucis jam ut,
 bebat, explicavimus. Ad Regem Judæorum redeamus. Pietatem
 primis, subditorumque ex adverso (quos, quod communi stipite ef-
 cognati, *Fratres* Scriptura dicit) curam & amorem Rex Regum, Le-
 r ille omnium supremus serio inculcabat. Quem ut eo facilius
 obtineret Numen longe sapientissimum, medium omnium aptissimum
 ter suppeditavit. Sanxit inquam, & lege severissima sancivit idem
 ram illam Scripturam, divinam illam vocabulis hebraicis conceptam
 tiam, intellectus æque ac voluntatis clarissimam directricem, jugiter
 retur, suaque, quod mireris, Rex transcriberet sibi manu, *quo inter*
dum in animum imprimeret, mentique divinos imprimeret characteres nunquam
 s, ut præclare loquitur eloquentiæ græcæ laurea insignis ille Judæus,
 PHILONEM vulgo dicunt. Scilicet ut idem prolixius explicat
 . p. 1. D. Opp. edit. Colonienf. c. v. SIGISMVNDI GELENJ, *legendibus ela-*
sententiæ, quia lectio moras non patitur; τὼ δὲ γράφοντι κατὰ χολὴν qui au-
bit per ocium, inprimit & infigit menti singula fideliter, non in transcurso
versa, sed cunctanter, non prius cogitatione transeunte ad sequentia, quam
perfitatis, quæ præcesserant. Neque incognita est res artis mnemonicæ
 oribus, qui, quæ facilius & tenacius memoriæ imprimere volumus,
 ada cum attentione esse jubent; simul *inscribi menti, quæ inscribimus*
 rectissime censentes. Non vero unicum, ut reliquis quidem Jfraë-
 Regi sufficiebat Legis exemplar, sed gemino ad minimum ex lege re-
 que moribus instructus esse debebat; uno, quod inter pretiosissima
 e in Archivis reponeretur, altero autographo, quod quoti-
 ret, quodque indivulsus fere Regis existeret comes. De
 Hebræorum Doctores, quos Rabbinos, vulgo dicimus,
 untur in *Corpore Juris Hebraici*, Tit: *Sanhedrin*, i. e. de Sy-
 T. 4. *Vchothebb lo Sepher-tora lischmo; joze lmilchama, moziab*
achnisab immo; jofchebb baddin, bi immo; mesabli, bi Kneqdo,
, tha immo, vkara bo col jme chajjav! i. e. Porro Legis exemplar
us describere Rex tenetur. Illud a Rege in prælium egrediente
cum revertente; in Tribunali est ad manus, & præsto accum-
 dr. Deuter. XVII. *Adsit illi Lex, legatque in exemplari illo*
 dies! Ad quæ Talmudis verba Doctiss. R. OBADIAS de
 commentatur: *vebothebb lo sepher-tora lischmo, chuz misSe-*
hajjabb Kol adam mijfIsrael lihjoth lo (Sepher-tora), vhu
nasav; vSepher-tora, scheKothebb lischmo, Kschehu Melech,
o tamid. (reliqua Commentarii verba, *mesabb, al baschiilchan,*
 agnus in *rim* 83. præcedentibus attexuit, eadem serie ita
 - - *perpetuo cum ipso egreditur & regreditur NB. repositum su-*
 enim *mesabb* vocab. textus Mischnici, & seorsim acceptum,
 o per additum: *al baschiilchan* ulterius explicatum. Sed
 n commodo *ὡς ἐν παροδῷ!*) Vide sis edit MISCHNAE Belg.
 AVIDEM & SAM. TEIXERA TARTAS, Ao. vchathabh
 Thora hassoth (quæ sunt verba Legis nostræ: *Scribetque*
) i. e. Ao. O. C. 5446. O. R. 1686. II. Volum. in 4. curatam,
 am Regis ejusque medium vidimus, ad finem propera-
 nium Hic nemo tam hebetis, puto, est ingenii, qui non uber-
 pietate, Legum divinarum contiua meditatione solertissi-
 ne, ad Regem ipsum, Rempubicamque totam redundatu-
 ex divina egregium inter reliqua illud annexum habet: P-
)(2 maan

